

EGRELL

Institució per a l'Estudi, Gestió i Recuperació
dels Ecosistemes Lleidatans

www.egrell.org

OPOSICIÓ A L'AMPLIACIÓ DE L'AERÒDROM A LA TIMONEDA D'ALFÈS

NOTA DE PREMSA 11-07-2001

EGRELL, IPCENA, SEO/BirdLife i DEPANA

OPOSICIO A L'AMPLIACIO DE L'AERÒDROM A LA TIMONEDA D'ALFÈS

El passat dia 29 de juny de 2001 la Comissió interdepartamental integrada pels Departaments de Medi Ambient i Política Territorial i Obres públiques de la Generalitat de Catalunya, va donar llum verda a la proposta mediambiental relativa a la remodelació de l'Aeròdrom d'Alfès. Aquesta proposta contempla la construcció de diferents infraestructures i l'asfaltat d'una pista d'un quilòmetre i mig de llargada dins de la Timoneda d'Alfès, espai de gran valor geològic i biològic i únic enclau amb Alosa becuda (*Chersophilus duponti*) a Catalunya. Aquest ocell, catalogat en perill d'extinció a Catalunya i que per tant requereix d'un pla de recuperació, ha vist disminuir les seves poblacions de forma alarmant els darrers anys. Així, la població s'ha reduït un 70% en els últims 5 anys en passar de més de 100 exemplars, a mitjans dels anys 90, a menys de 30 exemplars l'any 2001. La causa d'aquesta crítica disminució és troba en les molèsties ocasionades per l'activitat aeronàutica així com a la pèrdua d'hàbitat derivat tant de l'erosió i compactació del sòl a les zones d'activitat de les avionetes com a la manca de pastura a la resta de la timoneda.

La timoneda d'Alfès és també l'única localitat de Catalunya on es coneix la presència de *Prionotropis flexuosa*, rara llagosta endèmica de la península Ibèrica. Espècies greument afectades també per l'alteració de la timoneda d'Alfès són també la Ganga (*Pterocles alchata*), catalogada també com a ocell en perill d'extinció a Catalunya que ha reduït la seva població a un terç els darrers deu anys, i la Terrerola vulgar (*Calandrella brachydactyla*), de ben segur l'ocell amb una regressió més forta a Catalunya en els darrers vint anys, que l'ha portat a desaparèixer de prop del 70% de les localitats on criaba a principis dels 80. A més, en indrets com la timoneda d'Alfès, possiblement la seva principal localitat catalana, ha perdut entre el 90 i el 95% dels seus efectius en els darrers 10 anys. La proposta de la Generalitat de Catalunya preveu la declaració, d'una part de la Timoneda d'Alfès, com a ZEPA (zona d'especial protecció per a les aus). El problema es que s'exclou de la mateixa tot el sector nord de la timoneda, en el que es preveu asfaltar la pista i ubicar-hi les diferents infraestructures, que justament coincideix amb la millor zona reproductora de l'Alosa becuda. En l'acord, a més, mai no es parla d'ampliar la zona de protecció per aquesta i altres espècies estèpiques, un dels grups biològics més singular de Catalunya i, de molt, el que es troba en una situació més precària del país. Científics i entitats amb gran experiència en l'estudi i el seguiment de les espècies estepàries declarem la incongruència d'intentar protegir aquestes espècies i espais a la vegada que es preten transformar els seus últims reductes. A més, el Departament de Medi Ambient no ha tingut en compte els plans de recuperació de l'Alosa becuda o la Ganga i altres estudis previs existents realitzats per la mateixa administració, d'obligatòria consideració a l'hora de planificar qualsevol actuació que pugui afectar a alguna d'aquestes espècies, que manifesten la clara incompatibilitat entre la construcció d'un aeròdrom a Alfès i la conservació de la flora i fauna estèpica.

Per tot això i atès al greu perill que corre la darrera població d'una espècie amparada per les directives comunitàries, i la legislació estatal i autonòmica, les organitzacions signants ens manifestem totalment contràries a l'esmentat acord interdepartamental i instem al Departament de Medi Ambient a prendre mesures que assegurin la conservació d'aquest hàbitat únic, de gran importància per a la flora i fauna estèpica.

Des de les organitzacions signatàries ens comprometem a:

- Denunciar aquest fet davant totes les instàncies que pertoquin
- Fer totes les accions necessàries per demostrar que aquest acord és del tot il·legal, donat que incompleix les disposicions vigents,
- Demostrar que l'alternativa més viable des del punt de vista social i ecològic és el seu trasllat a una altra zona, tal i com assenyalen diferents estudis.

Més informació a:

EGRELL - Tel. 608 69 54 46 - egrell@egrell.org
IPCENA - Tel. 973 26 37 93 - ipcena@ipcena.org
SEO/BirdLife - Tel. 93 289 22 84 - seocatalunya@eresmas.net
DEPANA - Tel. 93 210 46 79 - info@depana.org

Annex RELACIÓ DE DISPOSICIONS QUE ES VULNEREN

Manca de suport municipal

A finals de l'any 97, s'aprovà per part de la Paeria de Lleida el PGL -Pla General de Lleida-. En la seva memòria pàg. 37 apartat 4-3 titulat Potenciació de la capitalitat i reequilibri territorial descriu:

"Pel que fa al tema aeroportuari, el PGL aposta per una alternativa a l'actual aeròdrom d'Alfés. Limitat en la seva capacitat d'expansió immediata futura per les proteccions i dels espais d'interès natural -PEIN

Aprovació del Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del paisatge d'Alfés

Aquest fou aprovat el 9 de juny del 98 i li atorga un paper purament provisional entre d'altres. L'any 98 i, després de l'aprovació del pla especial del PEIN d'Alfés i vist el posicionament contrari que exposava el pla pel manteniment de l'activitat aeronàutica, es trameten documents a totes les conselleries responsables, demanant que es creï una comissió tècnica per estudiar el trasllat i la construcció d'una infraestructura aeronàutica fora de l'àmbit del PEIN d'Alfés i proper a la ciutat de Lleida Del Pla Especial de Protecció destaquen els següents punts:

- **L'APARTAT 2.3. DEL (PEPMA) FINALITAT DEL PLA DESCRIU:** "la finalitat d'aquest Pla és la protecció dels valors naturals i paisatgístics de l'espai, d'acord amb els objectius generals establerts pel Pla d'espais d'interès natural, la Llei 12/1985, d'espais naturals, i els que específicament estableix el propi pla especial. En concret, es consideren aquells elements naturals més excepcionals que se situen en aquest espai i són poc representants a la resta del territori català. Al mateix temps, es fomenta la millora de l'estat de la conservació dels sistemes naturals actuals i el seu natural desenvolupament".

- **APARTAT 2.2.2. L'ESTAT DE CONSERVACIÓ DE LA VEGETACIÓ:** " *Cal dir que en general la vegetació encara es troba en un bon estat de conservació. No obstant això, existeixen diversos impactes sobre la conservació de la vegetació a la timoneda d'Alfés com són l'extracció de graves en dos punts de l'espai, la xarxa de camins que travessen la timoneda i la circulació indiscriminada al seu través i, l'activitat que es deriva de les instal·lacions aeronàutiques*".

- **L'APARTAT 3.1.3. DEL (PEPMA) REFERIT A LA FAUNA INDICA:** " *L'espai conserva encara gran part de les espècies d'aus característiques d'aquestes zones estèpiques. Com a espècie destacable sobre les altres es troba l'alosa becuda (*Chersophilus duponti*), de la qual a Alfés hi ha l'única població a Catalunya. Tant l'alosa becuda com la ganga es troben en perill d'extinció a Catalunya. La xurra, la qual no es reproduïx a l'espai, es troba en estat molt crític a Catalunya.*

- **ESTAT DE CONSERVACIÓ:** 3.2.2 " *quant a composició ornítica específica, l'espai es troba en bon estat de conservació ja que conserva la totalitat de les espècies d'ocells característiques d'aquests tipus d'ambients (Aymí, Elliott i Martínez, 1994). Cal tenir molt en compte, però, les instal·lacions aeronàutiques, susceptibles de desenvolupament, l'activitat de les quals podria afectar greument la fauna descrita i, especialment l'ornítica.*

- **PROTECCIÓ I RECOMANACIONS SOBRE GESTIÓ D'HÀBITATS:** " *La Timoneda d'Alfés hauria de ser declarada Reserva natural (d'acord amb les determinacions de l'article 24 de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals) per preservar íntegrament els ecosistemes naturals que conté, i no permetre-hi en cap cas les activitats que directament o indirectament puguin perjudicar els valors naturals objecte de protecció.*"

• L'APARTAT II- NORMES D'ORDENACIÓ DEL (PEPMA)

- " *Art. 10 Usos i activitats no admesos: f). Els usos esportius susceptibles d'originar nivells sonors alts, erosió del sòl o altres alteracions i significatives dels sistemes naturals. Tampoc no s'admet l'envol i l'aterratge d'aeronaus, incloent-hi aparells sense motor com globus, ala delta, parapent i similars.*"

• "Art. 12: Obres, Instal·lacions i edificació:

• 1. No pot dur-se a terme en l'àmbit d'aquest espai cap obra o instal·lació, a excepció d'aquelles que, previstes en aquest Pla especial, tinguin com a finalitat l'execució de treballs de restauració i millora del medi natural de l'espai.

• 2. Tot l'àmbit de l'espai d'Alfés té la condició de no edificable i no s'admeten l'asfaltat o pavimentació de cap àrea, ni altres actuacions que impliquin la degradació o desaparició de la cobertura vegetal."

• **EN LA SEGONA SECCIÓ, REFERIDA A LES NORMES ESPECÍFIQUES DE L'ÀREA AGRÍCOLA DE PROTECCIÓ, DESCRIU:**

• " Art. 20: Usos i activitats admesos: Els usos i activitats admesos són els següents:

- a) Els usos agrícoles de secà
- b) L'activitat ramadera extensiva
- c) Les activitats cinegètiques
- d) Les activitats científiques
- e) Les activitats docents i de lleure
- f) Les activitats vinculades a la restauració i la millora dels elements naturals de l'àmbit d'aquest Pla especial.

• "Art. 22: Edificabilitat: L'àmbit de l'àrea agrícola de protecció té la condició de no edificable, amb l'excepció d'aquelles construccions vinculades als aprofitaments agrícoles i ramaders extensius estrictament vinculats a la finca on s'emplacen o que tinguin com a finalitat treballs de restauració i millora del medi natural."

• **L'APARTAT TERCER DE LES DISPOSICIONS TRANSITÒRIES DESCRIU:**

• " 1. Mentrestant no entrin en servei instal·lacions alternatives situades fóra de l'àmbit d'aquest Pla, els usos aeronàutics existents podran continuar en l'àrea agrícola de protecció. L'11 de febrer de 1997 la Direcció General de Transports va treure a exposició pública la construcció d'un heliport a la Timoneda d'Alfés amb l'objectiu de reforçar el suport a l'aericlub i les seves demandes. El procediment va ser sotmès al tràmit d'Avaluació d'Impacte Ambiental i es va resoldre desfavorablement pel Departament de Medi Ambient.

D'aquests punts es conclou que:

• La Timoneda d'Alfés té uns valors biològics únics en tot l'àmbit català entre els quals es troba ocells com l'Alosa becuda, la Ganga i ocasionalment la Xurra, espècies en perill d'extinció a Catalunya, als que caldria sumar una complexa flora i fauna invertebrada.

• Un paper important en el manteniment i la conservació de l'espai natural el constitueix l'estructura del sòl, que degut a les seves característiques edafològiques es converteix en la base pel desenvolupament i el manteniment de la vegetació actual.

• Tot aquest patrimoni únic ultrapassa el reconeixement exclusivament català i fa que la seva pròpia escassetat contingui alguns hàbitats naturals d'interès comunitari com *Salsolo vermiculatae-artemisietum herbae-albae*. Així mateix es troben varies espècies d'ocells en l'annex 1 de la directiva comunitària relativa a la conservació dels ocells (79/409 CEE).

• El Pla Especial de Protecció fixa com a objectius de gestió impulsar aquelles accions que tinguin com a finalitat la seva conservació, evitant i eliminant les activitats que causen destrucció o alteració de l'espai natural.

• **ACCIONS LEGISLATIVES:**

• Tant des del Congrés dels Diputats com des de la Generalitat s'han iniciat accions dirigides a la conservació d'aquest espai. Convé recollir la proposició no de Llei del 6/XI/96, votada majoritàriament per tots els grups amb la següent redacció "El Congrés dels Diputats insta al govern que, finalitzada la desafectació pel Ministeri de Defensa l'1 de gener de 1997, de la Timoneda d'Alfés iniciï negociacions amb la Generalitat de Catalunya per a posterior traspàs a aquesta, amb la finalitat de que pugui desenvolupar-se una política eficaç de conservació d'aquest espai natural de gran importància".

Així com la resposta realitzada el 22/12/97, pel Conseller d'agricultura Sr. Marimon a una pregunta del grup parlamentari d'ERC, referida al traspàs de la titularitat i la gestió de la Timoneda d'Alfés a la Generalitat. (Document 2) *"El Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, ha expressat ja el seu interès que se li assigni la finca esmentada per tal de destinar-la a la conservació i recuperació dels seus elements naturals i ha tramès els informes tècnics pertinents a la Direcció General de Patrimoni per tal que es pugui tramitar l'expedient patrimonial corresponent"*.

• **AIXÍ PENSEM:**

- Que l'espai natural de la Timoneda d'Alfés constitueix l'últim exponent i més ben conservat d'una timoneda estèpica formant un patrimoni natural únic a Catalunya.
- Que l'activitat aeronàutica suposa en l'actualitat una de les majors agressions o alteracions de les condicions naturals de la pròpia timoneda, reconegut en el propi PEPMA, raó per la qual se li atorga un període transitori sense definir de provisionalitat a l'aeròdrom fins que es trobi un nou lloc (Tercera disposició del PEPMA.)
- Vàries institucions (Ajuntament de Lleida, Diputació) han manifestat el seu interès en fer inversions econòmiques per asfaltar i ampliar les actuals infraestructures de l'aeròdrom d'Alfés que s'utilitza únicament en benefici d'una entitat esportiva privada, la qual cosa contradiu totalment l'esperit del PEPMA i de les accions legislatives esmentades anteriorment que vetllen per l'interès general que representa la conservació d'aquest espai.

Això significa que:

1) Instem al Departament de Medi Ambient com a responsable de la gestió del PEIN en l'aplicació de forma immediata del programa d'actuació i avaluació econòmica aprovat en el pla especial de protecció del medi natural i del paisatge d'Alfés i que entre altres aspectes inclou:

- Formulació i execució d'un programa per a la protecció del sòl contra l'erosió i la recuperació de superfície útil per a la restauració de la vegetació natural.
- Senyalització de l'espai natural
- Promoure la declaració de Reserva Natural.
- Aplicació de les mesures agroambientals que preveu el reglament 2078/92/CEE, sobre mètodes, de producció agrària, compatibles amb les exigències de la protecció del medi ambient i la conservació de l'espai natural.
- Declaració d'una zona de seguretat als efectes de la llei de caça (Llei 1/197, de 4 d'abril).
- Aplicació de la resolució del DARP de 31/09/92, pel qual s'acorda realitzar un pla de recuperació de l'Alosa becuda i la Ganga.

2) Es busqui un nou lloc per traslladar l'aeròdrom d'Alfés de forma fitxa i permanent, amb la finalitat que es puguin rendibilitzar les futures inversions, atenent el caràcter temporal de l'aeròdrom fixat pel PEPMA, i instem al trasllat de l'aeròdrom de forma urgent. Que en base a fonts consultades pels sotassignants vinculades a l'àmbit aeronàutic, els requeriments tècnics necessaris per complir amb les exigències imposades des de la direcció General d'Aviació Civil, en concordança amb el que disposa l'OACI (Organització d'Aviació Civil Internacional) no podrien complir-se en el cas que es vulgui realitzar a la Timoneda d'Alfés un aeròdrom comercial o un aeroport de 3a categoria.

3) Restem a la disposició de les parts interessades i competents per trobar el lloc alternatiu més adient, que permeti fer les inversions futures en la construcció d'un aeròdrom permanent i definitiu que no comprometi cap espai natural.

4) Cal recordar que la defensa per la Timoneda d'Alfés compta amb un ampli suport de la societat, el 2 i 3 de novembre de l'any 96 es van fer una bicicletada a la timoneda que va congrega més de 300 lleidatans/es i una manifestació amb més de 500 persones que va recórrer la ciutat de Lleida, a més a més es van recollir 13.000 signatures, es va rebre el suport de 150 organitzacions entre les quals destaca: ADENA/WWF, SEO/BirdLife, DEPANA i personalitats tant distingides del món universitari com el Sr. Rector Jaume Porta i el Dr. Oriol de Bolós.

Des dels moviments ecologistes i socials reiterem que no acceptem l'asfaltat ni a qualsevol acció que no estigui encaminada a la conservació íntegra de l'espai i al trasllat de l'aeròdrom.

La reproducció del text queda expressament autoritzada, sempre que s'indiqui la procedència.

DEPANA - EGRELL - IPCENA - SEO/BirdLife

© 2001

Per a més informació:

EGRELL

Tel. 608 69 54 46 - egrell@egrell.org

IPCENA

Tel. 973 26 37 93 - ipcena@ipcena.org

SEO/BirdLife

Tel. 93 289 22 84 - seocatalunya@eresmas.net

DEPANA

Tel. 93 210 46 79 - info@depana.org